

REPORTAGE

Regisseur Raymi Sambo maakt een voorstelling over de protest-oorsprong van Pride: 'Tot wanneer blijf je incasseren?'

Repetitie van de theatervoorstelling 'Wachten op Marsha'.

— FOTO SIMON LENSSENS

Theater Na 'Wie is er bang voor Sylvana' maakte Raymi Sambo een tweede voorstelling in zijn drieluik over „sterke, zwarte, omstreden vrouwen”. 'Wachten op Marsha' gaat over de een groep queer activisten die de grenzen van protest verkennen. „*Get fucking ready.*”

Pleun van den Berg vanuit Amsterdam

24 juli 2026 Leestijd 3 minuten

„Geen dansende homo's op een boot. Geen dag waarop mensen aapjes komen kijken. Pride is een protest. *Enough is enough.*” De cast van *Wachten op Marsha* zwiept met protestvlaggen door de ruimte. Regisseur Raymi Sambo knikt instemmend. Zijn nieuwe voorstelling, die tijdens World Pride Amsterdam in première gaat, is geen ode aan een regenboogfeest, maar een

oproep tot een nieuw Stonewall-moment - naar de rellen en demonstraties in New York in 1969, die de kiem legden voor de huidige Pride. „*Get fucking ready*.”

Wachten op Marsha, medegeschreven en geregisseerd door acteur en theatermaker Raymi Sambo, is het tweede deel van zijn drieluik over "sterke, zwarte, omstreden vrouwen" en volgt een groep queer jongeren die de grenzen van activisme verkent. Onder leiding van hoofdpersonage Marvan ontstaat het plan om de World Pride 2026 te kapen om groeiende discriminatie en haat tegen queer personen onder de aandacht te brengen.

„Het stuk gaat over de vraag: tot wanneer blijf je incasseren”, vertelt Sambo tijdens de lunchpauze. Hij ziet de lgbtiq+-acceptatie al jaren kelderen: „Ik ben een kind van de jaren negentig. Ik heb de vrijheid meegemaakt. Amsterdam was de 'Gay capital' van de wereld. Maar als je eenmaal de top behaalt, moet je heel hard werken om daar te blijven. Dat hebben we niet gedaan.” *Wachten op Marsha* is voor Sambo een reactie op een Nederland dat zichzelf toch nog altijd graag als tolerant presenteert. Het stuk is daarom, naast een protest, een oproep tot actie.

Repetitie van de voorstelling 'Wachten op Marsha'. — FOTO SIMON LENSSENS

Herdenking van de Stonewall-protesten

De Marsha uit de titel van de voorstelling is Marsha P. Johnson, de zwarte dragqueen en activiste die uitgroeide tot een van de gezichten van de Stonewall-opstand in New York in 1969. Die rellen gelden als het begin van de moderne lhbtq+-emancipatiebeweging. De eerste Pride-marsen begonnen als herdenking van die Stonewall-protesten. Johnson is niet fysiek op het toneel, maar fungeert als een bijna goddelijke aanwezigheid in het stuk. Marvan spreekt de Stonewall-veteraan met blik naar de hemel toe: „Twijfelde jij weleens, Marsha? Was jij weleens bang?”

Zowel de toon van de voorstelling als de sfeer in de repetitiestudio in Amsterdam-Sloterdijk zijn vurig. In het stuk wordt geschreeuwd, plastic borden dienen als spandoeken en een gevecht wordt uitgebeeld met een stampvoetende dans. „We zijn geen Jezus die de andere wang toekeert, inmiddels hebben we geen wangen meer over!”, leest het script. Ook in de pauze is de drive tastbaar. Er wordt gejoelt en op schouders geklopt, „Kom dan!”. Het stuk voelt als, en is, een protest; „Dit is mijn vorm van demonstreren”, aldus Sambo.

Voor acteur Ro Verwey – die bij voorkeur bij de namen Ro, Rox, Roxy en Roxana wordt genoemd – voelt de rol van de activistische Marvan nauwelijks als spel. „Ik sta hier als acteur én activist. Binnen de maatschappelijke normen beland ik onderaan als een zwart, queer, vrouwelijk presenterend persoon. Dat ik hier op dit podium sta, dat ik besta, is activisme.”

← Terug naar de krant

FOTO SIMON LENSSENS

Pride als protest

Het stuk is „fucking queer”, aldus Verwey. Die term is voor Ro geen paraplueterm voor alles onder de regenboogvlag, maar betekent weerstand. Dat die betekenis van protest steeds vaker plaatsmaakt voor commercie wringt, juist nu World Pride Amsterdam zich opmaakt voor een programma vol feesten en evenementen.

Ook regisseur Sambo voelt die spanning. Als ambassadeur van Amsterdam Pride begrijpt hij dat er partners en publiek nodig zijn, maar baalt hij van het eenzijdige beeld. „De media en partners geven vaak alleen aandacht aan de Canal Parade, terwijl Pride zoveel meer is. Pride is bovenal een protest.” Bewust gaat *Wachten op Marsha* dan ook tijdens Pride in première.

De protestboodschap „get ready” loopt als een rode draad door de voorstelling. Sambo schuwt activisme in het theater niet. *Wachten op Marsha* is het tweede deel van zijn drieluik over „sterke, zwarte, omstreden vrouwen”, na een voorstelling over voormalig Nederlands BIJ1-parlementslid Sylvana Simons (*Wie is er bang voor Sylvana*). Het slotdeel zal draaien om Winnie Mandela. De titels verwijzen bewust naar bestaande toneelstukken, *Wachten op*

Marsha refereert naar Samuel Becketts *Wachten op Godot*. „Ik vind het leuk om met zwarte stukken te refereren naar witte klassiekers.”

Het stuk heeft een duidelijke boodschap: „alle heteronormatieven, wees voorbereid”. Het is tijd voor een ingrijpendere vorm van actie, aldus Sambo en zijn cast. „We hebben het geprobeerd op boten door de grachten, op vrolijke muziek. We hebben het geprobeerd door boeken te schrijven. En in televisieprogramma's waarin we onszelf belachelijk maken. We hebben het geprobeerd.”

Sambo hoopt dat mensen naar huis gaan met aangewakkerd vuur. Marsha had dat ook zo gewild, denkt hij. „Als ze hier zou zijn, zou ze zeggen '*fight*'”.

Wachten op Marsha gaat op 30 juli 2026 in première tijdens World Pride in Internationaal Theater Amsterdam. De voorstelling is van 25 september tot en met 17 december te zien in verschillende Nederlandse theaters. Info: raymisambomaakt.com